

**UČILIŠTE
MODUS**

1. IZBOR U OBRAZOVANJU ODRASLIH

POLJOPRIVREDA

Josip Dabro: Moramo ukinuti birokratske barijere kako bi poljoprivrednici još lakše ostvarivali zajedničke ciljeve!

7. rujna 2024. / [Vinkulja.hr](https://vinkulja.hr)

IZVOR: Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ribarstva

Novog ministara poljoprivrede, šumarstva i ribarstva Josipa Dabru već s prvim danima upravljanja ovim zahtjevnim resorom dočekali su brojni izazovi i rješavanje problema s kojim su se hrvatski poljoprivrednici tijekom ovog ljeta susreli. I premda je cilj bio unijeti nove ideje s kojima bi se povećala produktivnost hrvatske poljoprivrede, okolnosti nisu još dopustile takvu sveobuhvatnu raspravu. Naime, povratak opasnosti od afričke svinjske kuge, olujno nevrijeme na krajnjem istoku Hrvatske te dvomjesečno sušno razdoblje, svu pažnju ministra Dabre usmjerili su u rješavanje tekućih problema.

– Neću otkriti toplu vodu kada kažem kako je poljoprivreda djelatnost koja se odvija pod vedrim nebom stoga je izravno pogođena sve češćim vremenskim nepogodama koje nastaju zbog klimatskih promjena. U razdoblju do 2027. godine bit će uloženo gotovo 3,8 milijardi eura u domaću poljoprivredu, a značajna sredstva iz tog iznosa bit će namijenjena za prilagodbu i ublažavanje klimatskih promjena. To su zadani okviri za sve članice Europske unije, a na svakoj državi je da specificira svoje potrebe. U Hrvatskoj su ti obrasci poznati, dakle konstantno nam prijete mraz, suša, poplave i olujna nevremena koja posljednjih godina imaju snažniji intenzitet. Stoga ulaganja trebaju biti usmjerena prema prevenciji te ublažavanju tih posljedica pa nam je cilj da budući natječaji budu usmjereni upravo na

rješavanje takvih problema, započeo je ministar Dabro koji u svakodnevnoj komunikaciji s poljoprivrednicima na terenu prikuplja informacije iz prve ruke o problemima s kojima se susreću, a koji do sada nisu bili sustavno rješavani.

Odmah po stupanju na dužnost, ministar Josip Dabro suočio se s izazovom tuče koja je poharala Vukovarsko-srijemsku županiju
IZVOR: Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ribarstva

Upravo su elementarne nepogode ono što posljednjih nekoliko godina ozbiljno narušava bili kakve ozbiljnije kalkulacije poljoprivrednika po pitanju proizvodnje. Kada ne znaš kakav prinos možeš očekivati, nemoguće je planirati bilo kakva tekuća ulaganja, a pogotovo investicije u dugotrajnu imovinu. Prema viđenju ministra Dabre, poljoprivrednici će, osim tehničkih rješenja za zaštitu od elementarnih nepogoda poput ulaganja u navodnjavanja ili mreže za zaštitu od tuče, morati još intenzivnije preventivno ulagati u osiguranje usjeva.

– Rizike je potrebno smanjiti na svaki mogući način. Nažalost, štete nije moguće potpuno spriječiti te je poljoprivrednicima omogućena zaštita dohotka u slučaju gubitka prinosa uzrokovanog prirodnim nepogodama i nepovoljnim klimatskim događajima kroz sufinanciranje polica osiguranja poljoprivredne proizvodnje. Uzmimo za primjer automobile. Prije dvadesetak godina, kasko police bile su luksuz, no one su sada realnost koji koristi veliki broj vlasnika privatnih automobila koji žele na svaki mogući način umanjiti štetu na svojoj imovini. Isto tako i u poljoprivredi moramo radi na tome da ojačamo svijest naših poljoprivrednika kako trebaju iskoristiti sve raspoložive mjere za zaštitu svoje imovine. Nekada je ulaganje u poljoprivredu bilo kupovanje traktora, dodatnih jutara zemlje ili nove junice, no nažalost, ugrubo rečeno, sada je ozbiljno ulaganju u poljoprivredu usmjereno prema protugradnim mrežama, sustavima navodnjavanja, solarnim panelima i – policama osiguranja.

Obilazak Bošnjaka neposredno nakon nezapamćenog nevremena IZVOR: Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ribarstva

Država i županija su u posljednjih desetak godina uložili desetine milijuna eura u sustave navodnjavanja, no pomaci se jako malo vide osim kod velikih sustava. Unatoč bogatim vodnim resursima navodnjava se samo 1,9 % ukupno korištenih poljoprivrednih površina, što je nedovoljno za planiranje kvalitetne proizvodnje pogotovo u sušnim godinama kakva je i ova.

– Svi smo svjesni toga kako su ulaganja u sustave navodnjavanja su izuzetno zahtjevna i skupa, ali su i neophodna. Stoga je potrebno je promijeniti način razmišljanja, organizaciju proizvodnje i više se usredotočiti na nove kulture (npr. povrće i voće) koje mogu opravdati visoka ulaganja u navodnjavanje. Kroz buduće natječaje još snažnije ćemo poticati kako privatna ulaganja, tako i ulaganja gradova i općina u sustave navodnjavanja. Imamo ogroman vodni potencijal koji je nedovoljno iskorišten i svakako više taj dio ne smije ostati na razini priče, već moramo konkretnije prijeći na djela.

Slavonija je pretežito ratarski kraj. Unatoč tradiciji, ali i činjenici kako je ratarska proizvodnja izuzetno bitna po pitanju sigurnosti prehrane stanovništva, jasno je kako je primarna proizvodnja žitarica nisko dohodovni dio poljoprivrednog sektora za razliku od voćarstva i povrtlarstva.

– Ratarske kulture koriste se za prehranu ljudi i životinja i od strateške su važnosti za svaku državu. Međutim, moramo razmišljati i kako povećati produktivnost i dohodak cjelokupne poljoprivrede, a to je svakako kroz veći broj površina posijanih i zasađenih visoko dohodovnim kulturama, kao i stvaranje dodatne vrijednosti putem prerade. Cilj mi je da ministarstvo putem stručnih službi preuzme jaču i aktivniju ulogu kroz pokretanje inicijativa putem kojih će se motivirati poljoprivrednike na prepoznavanje poslovnih prilika koje im pruža pojedini sektor te sukladno tome usmjeravati svoju proizvodnju.

IZVOR: Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ribarstva

Brojni postojeći voćari, pogotovo oni manji, imaju probleme s plasmanom proizvoda unatoč važećim ugovorima s otkupljivačima. Zašto se takvima ne bi pomoglo kroz poticanje izgradnje destilerija ili postrojenja za proizvodnju pekmeza, džemova i ostalih namaza?

– Ministarstvo je do sada financiralo brojne projekte prerade (između ostalog i voća i povrća) te će isto nastaviti i dalje kroz nove programe razvoja. Strateškim planom za razdoblje do 2027. godine osigurana su sredstva za preradu poljoprivrednih proizvoda, pri čemu je za male poljoprivrednike i mlade poljoprivrednike predviđena veća stopa sufinanciranja. Također, sredstvima Europske unije se kroz Nacionalni plan oporavka i otpornosti ulaže u izgradnju logističko-distribucijskih centara za voće i povrće, a koji mogu imati i linije za preradu voća i povrća. Uvjeran sam kako ćemo ovim potezima povećati neovisnost malih voćara i povrtlara te tako osnažiti njihovu poziciju na tržištu.

Što se tiče stočarstva, Slavonija se ponosi kulenom i svojim suhomesnatim proizvodima. Znamo što je afrička svinjska kuga napravila i koliko je devastirala genetski potencijal. Što se može učiniti da se takva vrsta štete u budućnosti izbjegne?

– Nažalost, do ovoga trenutka ne postoje druge mjere koje mogu zaustaviti ulazak virusa u objekte gdje se nalaze svinje, osim kontinuiranog provođenja biosigurnosnih mjera i poštivanja svih propisa o načinu držanja svinja. Svi subjekti koji drže svinje, bez obzira imaju li jednu ili 1000 svinja moraju biti svjesni rizika o mogućem izbijanju bolesti u njihovim uzgojima i, iako obveza poštivanja propisa o biosigurnosnim mjerama za uzgoje svinja postoji već više od 15 godina, sada više bez istih nije moguće očuvati proizvodnju i to je ključ uspjeha i očuvanja genetskog potencijala. Štete u budućnosti možemo izbjeći samo još jačim inzistiranjem na podizanju svijesti i višim standardima zaštite i bio sigurnosti te ulaganjima u modernije farme, jačim povezivanjem proizvođača i suzbijanjem sivog tržišta.

IZVOR: Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ribarstva

Ulaskom u Europsku uniju stigla su brojna ograničenja, a među njima i ona vezana za klaonice. Vidjeli smo i kako je taj problem bio izražen prošle godine kod ASK-a. Nije li vrijeme da se u ovom kraju izgradi nekoliko klaonica, ali i sušionica mesa značajnijih kapaciteta kako bi prerada imala sigurnu budućnost?

– Ulaganja u klaonice i prerađivačke kapacitete su prijeko potrebna, ali trebaju biti prepoznata i inicirana od proizvođača koji tu trebaju pronaći svoj poslovni interes kroz udruživanje i okrupnjavanje proizvodnje radi lakšeg nastupa na tržištu. Ministarstvo će kroz programe razvoja predvidjeti i ulaganja u klaonice i prerađivačke kapacitete. Potpora ulaganjima u objekte za preradu mesa, uključujući klaonice i sušionice, bila su prihvatljiva u Programu ruralnog razvoja RH za razdoblje 2014. – 2020., a prihvatljiva su i nadalje, sredstvima Strateškog plana Zajedničke poljoprivredne politike RH 2023. – 2027. U prethodnom programskom razdoblju za investicije u objekte za preradu poljoprivrednih proizvoda, uključujući i preradu mesa, izdvojeno je skoro 199 milijuna eura, a za razdoblje 2023. – 2027. u tu je svrhu namijenjeno nešto više od 155 milijuna eura. Novi natječaj za sufinanciranje ulaganja u preradu poljoprivrednih proizvoda bit će objavljen u IV kvartalu ove godine.

IZVOR: Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ribarstva

Prema riječima ministra Dabre, upravo će novi natječaj pružati mogućnost jednostavnije i brže izgradnje malih klaonica čime bi se trebao povećati preradbeni kapacitet, ali i neovisnost prerađivača o velikim klaoničkim sustavima.

– **Ministarstvo u najvećoj mjeri podržava inicijativu izgradnje određenog broja klaonica manjeg kapaciteta, čijom bi se izgradnjom dijelom olakšalo poslovanje kako ozbiljnim uzgajivačima svinja tako i svim ostalim posjednicima (koji svinje drže za vlastite potrebe), a koji bi na taj način lakše mogli svoje svinje zaklati u klaonici, a gotove polovice preuzeti te kod kuće proizvesti proizvode za vlastitu obitelj. Upravo ovih dana bit će na savjetovanje s javnošću upućen novi Pravilnik o mjerama prilagodbe zahtjevima propisa o hrani životinjskog podrijetla, kao rezultat tijesne suradnje stručnih službi Ministarstva s predstavnicima veterinarske struke, ali jednako tako i s predstavnicima Hrvatske poljoprivredne komore, Hrvatske gospodarske komore te Saveza uzgajivača svinja. Tim su Pravilnikom na kvalitetan način pripremljene mogućnosti odstupanja od pojedinih strukturalnih odredbi europskog zakonodavstva (ne dovodeći pri tom u pitanje odredbe javnog zdravstva i sigurnosti hrane), što u konačnici u većoj mjeri smanjuje troškove izgradnje objekata za klanje, rasijecanje i/ili preradu mesa domaćih životinja te time otvara dodatne mogućnosti svim zainteresiranim proizvođačima. Olakšavajuće odredbe vezane na sam postupak klanja propisane su i u sadašnjem Pravilniku (na snazi od 2015. godine), no novim Pravilnikom dodatno će se iskoristiti određene mogućnosti poboljšanja uočene na terenu u prethodnom razdoblju. Potrebno je također napomenuti da ćemo nastojati za naredno razdoblje planirati mogućnost sufinanciranja izgradnje takvih manjih objekata od strane Ministarstva, kako bi zainteresirani korisnici imali priliku za što lakšim uključivanjem u ovaj proces. U ovom slučaju 'objekt manjeg kapaciteta' značit će mogućnost klanja do 20 uvjetnih grla tjedno, što preračunato iznosi oko 120 komada tovljenika po tjednu.**

Na sajmovima možemo vidjeti i okusiti fantastične domaće proizvode. Kako pomoći poljoprivrednicima da još više osnaže takav oblik proizvodnje?

– **Potpora lokalnim poljoprivrednicima ne samo da jača lokalno gospodarstvo, već i doprinosi očuvanju tradicije i održivom razvoju. Ministarstvo je financiralo brojne projekte koji doprinose preradu na OPG-ovima, i mogućnost izlaska na tržište, te će isto nastaviti i dalje. Postoji više načina na koja Ministarstvo pomaže poljoprivrednicima da osnaže proizvodnju domaćih proizvoda: Putem besplatnih tečajeva i programa osposobljavanja o modernim poljoprivrednim tehnikama, održivoj proizvodnji i marketingu pomaže poljoprivrednicima da unaprijede svoje vještine. Sufinanciranjem promotivnih i marketinških aktivnosti Ministarstvo pomaže u promociji njihovih proizvoda čime se povećava vidljivost i potražnja za domaćim proizvodima. Sufinanciranjem suradnje i udruživanja poljoprivrednika potiče se poljoprivrednike da zajedno rade i time ostvare bolji pristup tržištu, zajedničku nabavu resursa i razmjenu znanja, odnosno racionalnije koriste ograničene resurse. Ministarstvo pomaže u procesima**

dobivanja certifikata kvalitete i standardizaciji proizvoda, a također i sufinancira sudjelovanje u sustavima kvalitete čime se može povećati povjerenje potrošača i otvoriti nova tržišta. Ministarstvo sufinancira i investicije u potrebnu opremu i tehnologiju, infrastrukturu (ceste, skladišne kapacitete i sl).

IZVOR: Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ribarstva

Poznato je i kako je ogroman i geotermalni potencijal o kojem se priča još od vremena prvih đeletovačkih naftnih i plinskih bušotina. No, investicije koje bi iskoristile taj potencijal u poljoprivredi mogu se nabrojati na prste jedne ruke. Jeli možda onda ipak problem u višegodišnjoj poljoprivrednoj politici koja unatoč resursima i dalje funkcionira kao prije sto godina, ne prepoznajući prilike i tehnologije koje su na raspolaganju?

– Trenutna prepreka učinkovitijem upravljanju geotermalnog potencijala u poljoprivredne svrhe jest birokratska barijera u vidu toga kako je korištenje geotermalnih izvora je dio energetske politike pa se i financiranje takvih projekata uglavnom osigurava iz drugih izvora. Izmjenama Strateškog plana, od 2025. godine bit će moguće financirati iz Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj i korištenje geotermalnih izvora energije za potrebe poljoprivredne proizvodnje. Vidim kako su procesi koji prethode stavljanju geotermalnih izvora u funkciju poljoprivredne proizvodnje izuzetno kompleksni i dugotrajni te ovise između ostalog o radu nekih drugih ministarstva i javnih institucija (a nekad su i vrlo neizvjesni u smislu pozitivnog ishoda). Način funkcioniranja između različitih resora ne treba biti problem investitora, već mi na čelu državnih institucija moramo djelovati na takav način da investitor cijeli postupak realizira na jednom mjestu. Svakako u nastojati na poboljšanju takve suradnje s drugim tijelima kako bi pronašli najbolje i najbrže modele kako geotermalne izvore pripremiti za uključivanje u poljoprivrednu proizvodnju.

Kroz razgovor s ministrom Dabrom vidljivo je kako je „unutra“ po pitanju aktualne problematike u poljoprivrednom sektoru svog resora te kako se kod njega nazire vizija učinkovitijeg funkcioniranja poljoprivrede u budućnosti. Uspješnost u rješavanju aktualnih kriznih situacija poput suše te rješavanje višegodišnjih prepreka poput izrade kvalitetne strategije kojom će se ubrzati procedure i smanjiti birokratski izazovi za poljoprivrednike, u konačnici će donijeti presudu poljoprivrednika hoće li palac biti okrenut prema dolje ili – prema gore!

NOVINAR: Hrvoje Niče

Ovaj tekst je objavljen uz financijsku potporu Agencije za elektroničke medije iz Programa za poticanje novinarske izvrsnosti.

Dozvoljeno prenošenje sadržaja uz objavu izvora i Autora.

Tags: [afrička svinjska kuga](#), [josip dabro](#), [ministar](#), [navodnjavanje](#), [poljoprivreda](#), [ratarstvo](#), [stočarstvo](#), [suša](#), [vinkulja](#), [vlada RH](#), [voćarstvo](#)